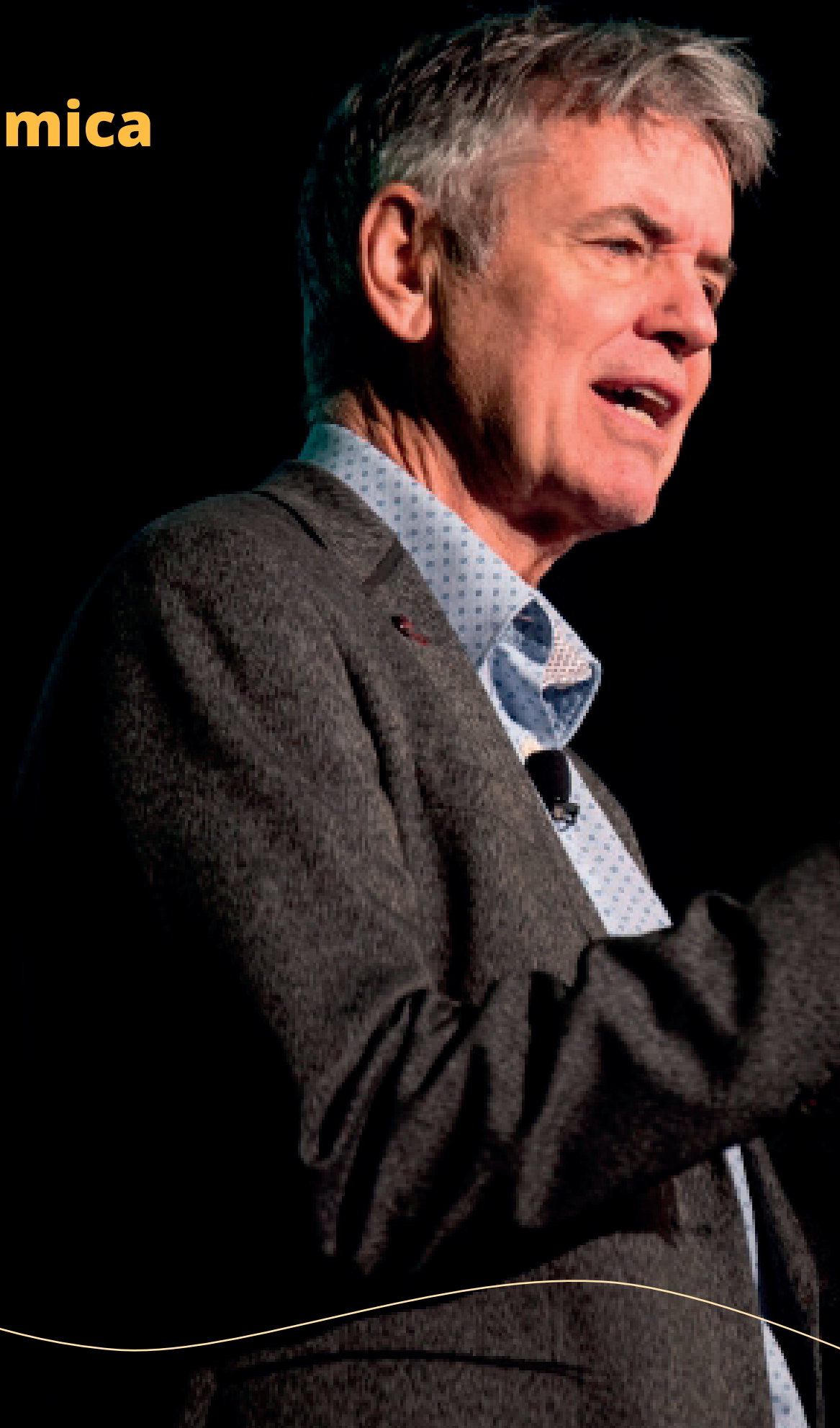

panoràmica

Cada estudiant aprèn per disseny, no per casualitat

John Hattie (Nueva Zelanda, 1950) és catedràtic emèrit de la "Melbourne Graduate School of Education" de la Universitat de Melbourne, president de l'"Australian Institute of Teaching and School Leaders" i codirector de la "Hattie Family Foundation". La seva investigació "Visible Learning" es basa en 250 milions d'estudiants i el 2023 ha publicat "Visible Learning: The Sequel" que actualitza el treball anterior. Ha publicat i presentat més de 1000 articles i ha supervisat 220 tesis i 60 llibres, incloent-ne 40 més sobre l'Aprenentatge Visible ("Visible Learning").

El docent ha de centrar-se en l'impacte del seu ensenyament en l'aprenentatge

per Ana Moreno Salvo

ENTREVISTA A JOHN HATTIE

En quina mesura l'excel·lència educativa d'una escola depèn de la professionalitat dels seus docents? Què ens diu l'evidència científica sobre els trets essencials d'un ensenyament de qualitat des del punt de vista del professorat?

Els professors són els que poden causar l'efecte més gran a l'escola. La font més gran de variació prové principalment dels atributs dels alumnes i, posteriorment, dels professors i els directors dels centres. Això vol dir que hem d'analitzar la variabilitat de l'impacte dels professors. La influència més gran està relacionada amb la professionalitat i l'experiència del professor. Es tracta d'una troballa molt emocionant, demostra que a les escoles dels nostres països hi ha molta excel·lència; que l'excel·lència ens envolta. El principal problema és que la variabilitat d'impacte dels professors és més gran dins de les escoles que entre elles. De manera que en una mateixa escola hi ha variabilitat. El principal missatge que vull transmetre és demanar als directors dels centres que tinguin el valor d'identificar de manera fiable

Els directors han d'identificar de manera fiable els professors que tenen impacte, formar una coalició amb ells i convidar els altres a unir-s'hi

els professors que tenen un gran impacte, formar una coalició al seu voltant i convidar els altres a unir-s'hi.

El que vull que facin aquests grans professors és que pensin més en veu alta, perquè el que és important no és el que fan els professors. El que importa és com pensen sobre què fan. Quins són els processos de pensament subjacents a aquests grans professors? Com pensen? Com utilitzen el seu pensament avaluat i prenen decisions sobre la marxa? El que passa, però, és que els professors es reuneixen i parlen del que fan. Parlen del pla d'estudis, de les lliçons, dels alumnes, de les avaluacions. Però haurien de parlar de les decisions que prenen, de les interpretacions que fan. Vull que s'avaluin críticament els uns als altres, perquè això és el que marca la diferència a moltes escoles potents. Quina diferència hi ha entre els professors d'alt impacte i els de baix impacte? Francament, mentre viatjo pel món, escolto les seves idees i veig

molta excel·lència.

Al seu últim llibre “Visible Thinking: The Sequel” vostè diu “cada estudiant hauria de tenir un gran docent per disseny, no per casualitat”. Quines són les claus per crear un gran docent?

L'efecte més gros en els alumnes s'aconsegueix quan els professors estan disposats a treballar junts per avaluar-ne l'impacte. Això té un gran efecte perquè els professors són molt bons crítics, en el millor sentit. Són molt bons per trobar múltiples interpretacions, quan tenen líders escolars que els donen la seguretat que poden portar problemes de pràctica o problemes dels estudiants a les comunitats professionals d'aprenentatge sense prejudicis. Moltes vegades es redueix a aquesta habilitat clau: Es pot posar un professor al lloc d'altres professors i comprendre'n el punt de vista? I després, es pot posar al lloc dels seus alumnes i entendre què significa

L'efecte més gros en els alumnes s'aconsegueix quan els professors estan disposats a treballar junts per avaluar-ne l'impacte

per a ells?

Sempre parlem d'ensenyament, i francament m'importa poc l'ensenyament, el que m'importa és l'impacte de l'ensenyament. M'importa perquè els grans professors, en molts sentits, són "entromesos": volen saber com pensen els alumnes, quins són els bloquejos, quines les barreres. Volen saber quan s'esforcen, perquè aprendre és una feina dura. Aprendre suposa un gran esforç. Aprendre és cometre molts errors. El fet que el professor hagi creat un clima, no només entre el professor i els alumnes, sinó entre els mateixos alumnes, facilita que sigui segur cometre errors i que aquests siguin vistos com a oportunitats per aprendre i no per avergonyir-se. Els professors que creen a les aules un clima de seguretat per assumir reptes, que coneixen els seus alumnes i la disposició d'aquests a assumir reptes, poden sentir els alumnes pensar en veu alta i així seguir el seu procés d'aprenentatge.

Aprendre té a veure amb "alguna cosa". Els professors volen que els alumnes adquireixin coneixements i destreses, però també volen que resolguin problemes. Massa sovint plantegem de si hem d'ensenyar explícitament o si hem d'ensenyar a resoldre problemes. Els grans professors són ambiciosos. Volen totes dues coses. Saben quan centrar-se en el contingut dels fets i quan en els problemes. Els grans professors sembla que treballen al revés. Determinen quins són els criteris d'èxit dels problemes que volen que resolguin els seus alumnes. Seguidament, determinen quines són les habilitats i els coneixements que necessiten per resoldre'ls. I després ensenyen totes dues coses. No deixen cap nen

enrere. Els nens tenen molt clar què és l'èxit i què vol dir ser prou bo a classe. Creen aquest clima amb els alumnes. "Desafiament, desafiament, desafiament, assaig, error, equivocació, pràctica deliberada, recerca de retroalimentació". En aquestes aules es pot sentir i sentir la passió de tothom per assolir l'objectiu comú d'accelerar i progressar, independentment del nivell de rendiment de l'alumne o dels antecedents. Això passa en moltíssimes aules de tot el món.

Habitualment el professorat comenta que si les classes fossin menys nombroses el rendiment milloraria, però segons l'evidència al llibre es mostra que això no és cert. Com hem d'interpretar aquestes dades? Com poden ajudar aquestes evidències a ajudar els professors a comprendre com millorar-ne la docència?

Hi ha molts estudis que coincideixen que la mesura de les classes té un efecte molt baix. La premissa de la teva pregunta és absolutament correcta: hauria de millorar-ne el rendiment. El fet que no ho faci és fascinant. He investigat molt per intentar entendre per què l'efecte és petit. La resposta és que quan els professors són a les classes de 30 a 40 alumnes, i després van a classes de 15 a 20, ensenyen de la mateixa manera. No és estrany que l'efecte amb prou feines canviï. Si un sistema vol reduir el nombre d'alumnes per aula, els professors han de canviar el mètode d'ensenyament perquè causi algun tipus d'impacte. Mai he advocat

per la mesura de les classes, tot i que no haurien de ser nombroses. Si mires al teu voltant veus de professors fent una feina brillant amb independència de quants alumnes hi ha a classe.

Ara bé, molts argumenten que si es redueix la mesura de les classes disminueix la càrrega de feina. No és així. Els professors continuen trobant maneres de fer amb el temps que tenen. El problema és que alguns dels nostres estudiants més desafiadors són molt disruptius. Suposem que et dono dues opcions: treure a l'atzar deu estudiants de la teva classe, o bé triar-ne treure'n cinc que decideixis tu. Quina triaries? La majoria dels professors opten per eliminar els cinc de la seva elecció, cinc alumnes difícils que els ocupen molt de temps i pertorben l'aprenentatge dels altres estudiants. Així que no és una qüestió de mesura, sinó de comportament. El nombre d'alumnes que hi ha a una classe sol ser un indicador de l'impacte dels alumnes difícils, no tant del nombre. La mala notícia és que algú els ha de tenir. Tanmateix, allò que els professors fan dins les seves aules, independentment de la mesura, té un efecte dramàtic.

Un exemple és l'aprenentatge en grups petits dins d'una classe. Té efecte impacte sempre que els grups canviïn constantment. Si des del moment que els estableixes tens poques expectatives per a alguns nens, no funciona i és injust. Es tracta d'establir una cohesió, relació, i estar segurs que hi ha flux i un ritme en la gestió de la classe, assegurar-se que tots els alumnes entenen allò que està permès o no ho està, a classe. Tot això és independent de quants alumnes hi ha a l'aula. Pots fer-ho amb una classe de 15 o amb una classe de 100. Hi ha

Allò que els professors fan dins les seves aules, independentment de la mesura, té un efecte dramàtic

escoles amb 100 estudiants en una classe i tres professors. El seu concepte d'excel·lència és força diferent com ho és el concepte d'excel·lència si tingués 30 o 15 alumnes. Però hi pots veure totes aquestes idees d'excel·lència a l'aula, totes les nocions de canvi continu a grups petits, construint cohesió, ensenyant els alumnes a treballar per ells mateixos, a treballar amb altres. Veus aquest alliberament gradual de responsabilitat per part del professor. Això sovint no ho veus en una classe de 15. Aquí hi ha la ironia. Quan vaig fer una síntesi de la investigació qualitativa sobre la mesura de les classes, vaig descobrir que a les classes més petites el professor parlava més, hi havia menys treball en grup i menys

retroalimentació. Els professors feien el mateix que a les classes de 30 alumnes.

L'argument de la mesura de les classes no ha derivat en una gran reducció, perquè no canviem el nostre ensenyament i augmentar el nombre de professors és car i poc eficaç. Jo diria que hem de trobar la manera d'ajudar els professors a treballar amb les mesures de classe habituals.

En un altre moment del seu darrer llibre vostè comenta que “a massa col·legis els docents funcionen com a professionals independents que se senten molt còmodes amb la seva pròpia manera d'ensenyar, però comparteixen poc l'impacte que

la seva forma d'ensenyament té en el rendiment dels alumnes i les seves idees sobre excel·lència educativa”. Com impacta el treball conjunt de l'equip docent i el lideratge pedagògic de la direcció en el rendiment escolar dels alumnes?

Un dels efectes més grans és, com he esmentat abans, quan els professors treballen junts avaluant-ne l'impacte. No volem escoles plenes de contractistes independents que argumentin que tenen autonomia per ensenyar com vulguin. Aquests professors tenen un efecte per sota de la mitjana. No tenen dret a ensenyar com vulguin. Al final del passadís hi ha un altre professor amb els mateixos nens, el mateix pla d'estudis, la mateixa avaluació,

el mateix director, que té un efecte molt més gros. Així que hem d'adonar-nos que tenim excel·lència i que hem d'augmentar-la. Necessitem que els professors que estan tenint aquest gran impacte siguin els que facin sentir la seva veu als debats. El seu pensament és privilegiat i tothom ha de treballar conjuntament. Sabem que en el moment en què avergonyeixes un ésser humà, per no parlar d'un professor, l'has perdut. No canviaran el que fan. S'hi resisteixen, com jo. Però tots els professors, independentment de la seva posició en la distribució de

l'impacte, volen millorar.

Com ho fem? Com ho fem amb els recursos que tenim a les aules? Jo visc a Austràlia, i el que els dic als polítics quan em reuneixo amb ells és que ha de ser un reconeixement de valentia que en el seu mandat mai no van a Finlàndia, Xangai o Singapur. Hi ha excel·lència al seu voltant i l'han de trobar a l'escola. El poder dels líders escolars és poderós. A la sala de professors no cal esmentar la paraula "jo". Tot gira al voltant del "Nosaltres". Som amos de tots els alumnes i del seu progrés. Hem de fixar-nos en el progrés dels altres

perquè és a través del progrés com s'arriba a aconseguir. Ens fixem en el progrés al cap de tres mesos, al cap de sis, a l'any. Hem de debatre sobre els alumnes, tant individualment com col·lectivament. Moderem les expectatives de cadascun sobre els estàndards curriculars i ho fem col·lectivament. És una feina difícil i dura. Requereix molt de valor i aquest és probablement l'ingredient que més falta al nostre sistema, aquest valor per tenir aquestes converses obertes, per aprendre.

Però quan analitzo el que passa en tants grups d'aprenentatge professional, veig que fan afirmacions com: "Bé, no és possible que ho entenguis perquè no eres a la meua classe quan això va passar". I parlen de les lliçons, avaluació, pla d'estudis.

Hem de trobar la manera d'ajudar els professors a treballar amb les mesures de classe habituals

Tots els alumnes han d'aconseguir almenys un any de creixement a canvi d'un any de treball

La discussió ha de ser sobre l'impacte. I això és el que implica la teva pregunta, tens el poder de l'escola, la crítica, el judici avaluat de molts professors. Fem que formin part del col·lectiu de l'escola perquè tots els alumnes obtinguin bons resultats i tots aconseguixin almenys un any de creixement a canvi d'un any de treball. Molts ho aconseguixen, però no pretenc que sigui fàcil.

Segons les dades, quant a l'efecte de la llar, la variable que més afecta el rendiment dels estudiants és l'aspiració i les expectatives dels pares i mares en referència al rendiment educatiu dels seus fills. Podria dir-nos quina és la causa de l'impacte d'aquest factor i com els pares i l'escola poden alinear-lo a un rendiment excel·lent de cada estudiant?

Deixa'm que t'expliqui una història. Tinc sis nets. Quan va arribar el meu primer net, vaig ser una font de saviesa per al meu fill dient-li com podia criar millor la meua neta. Sovint s'hi resistia i jo li deia: "Però Carl, vas ser un bon nen i ara ets un gran pare, així que escolta'm". En una ocasió em va dir: "Pare, tens proves per justificar aquesta afirmació?". Això em va doldre. Me'n vaig anar i vaig trobar 100 metaanàlisis que analitzaven els efectes dels pares. Així, altra vegada que em va preguntar el mateix, jo estava preparat per posar proves sobre la taula. Més tard treballem plegats en un llibre sobre l'aprenentatge visible pels pares i els efectes dels pares. Les expectatives dels pares és la variable familiar més poderosa de totes.

Un petit però important aclariment. Hi ha una gran diferència entre la noció de les aspiracions dels

pares, "què desitjo que sigui el meu fill?" i les expectatives, "què crec que serà el meu fill?". Hi ha molt poca relació amb les aspiracions, tota la relació és a les expectatives, què espero? Les expectatives són allò que impulsa les interaccions dels pares, els seus comportaments. Això és el que capten els alumnes. Potser veuran les aspiracions, però les expectatives són molt més reals per a ells.

Recentment, vam concloure un estudi a cinc escoles de Nova Zelanda. Vam entrevistar tots els pares que acudien per primera vegada a l'escola i els vam preguntar quines expectatives tenien sobre els seus fills quan finalitzessin l'etapa escolar. Gairebé el 90% van dir que els seus fills farien algun curs de Formació Professional o anirien a la universitat per continuar estudiant. Anys més tard entrevistem aquests mateixos pares quan els seus fills van passar de Primària a Secundària. Gairebé el 90% dels mateixos pares van dir que els seus fills haurien de buscar una feina. Nosaltres, com a sistema escolar, havíem ajustat a la baixa les expectatives dels pares. Això no és gaire saludable. Vam veure que les expectatives dels pares s'alineen particularment amb les expectatives dels professors a l'escola, i aquestes expectatives del que esperes d'un alumne sovint dirigeixen el comportament.

Hem realitzat estudis a aules de professors amb altes expectatives per a tots els alumnes i els hem comparat amb professors amb baixes expectatives. Hi ha diferències dramàtiques a l'aula, que es poden sentir i veure. I passa el mateix amb

els pares, independentment de la seva situació socioeconòmica. Per tant, les expectatives dels pares són molt poderoses i quan compten amb el suport de l'escola s'aconsegueixen grans efectes que acceleren l'aprenentatge dels alumnes.

L'altre argument que esgrimim al llibre és que els pares no són els primers professors. Vam descobrir durant la Covid que molts dels nostres pares no tenien aptituds per ser professors i tampoc se'ls acudia actuar com a tals. Pensaven que el seu fill feia una bona feina si treballava en una tasca interessant i l'acabava. No és així. De vegades treballes en tasques poc interessants, les acabes i després en demanes més i continues amb unes altres més. Els pares no són els primers mestres, sinó que són els primers aprenents. Els nens imiten com aprenen els pares. Si els pares no poden fer front a l'error, si els pares no poden fer front al fracàs, si els pares s'esforcen sempre al 100%, això es veu en els alumnes per a bé i per a mal. Els pares poden tenir un efecte dramàtic pel que fa a les seves expectatives, sobretot pel que fa a la manera d'aprendre.

Finalment, ens podria explicar breument quins han estat els majors aprenentatges i descobriments aconseguits de la darrera investigació "The Sequel", 14 anys després del primer gran estudi sobre aprenentatge visible?

Després de publicar "Aprenentatge Visible" el 2008, m'he adonat que tinc els millors crítics del món. N'he après molt. Normalment, no responc els articles que s'escriuen sobre l'aprenentatge visible perquè crec que és una cosa legítima criticar els altres. A més, fa uns anys vam

Les expectatives dels pares són la variable familiar més poderosa de totes, impulsant les interaccions i comportaments dels alumnes

analitzar totes les crítiques que vam poder trobar i vam escriure-hi una monografia.

També he après que al primer llibre no vaig prestar prou atenció a la naturalesa de la qualitat dels professors. No vaig dedicar prou temps a comprendre aquesta essència de com pensen els professors. Vaig insinuar que no era el que fan, sinó com pensen. Hem treballat molt aquest assumpte durant els darrers quinze anys i hem publicat un llibre sobre els marcs mentals dels professors, els líders, els pares i els alumnes. Ara estem estudiant els marcs mentals de l'ambient, com pensem sobre aquestes coses. Al capítol sobre l'ensenyament del primer llibre hi havia coses que no tenien gaire sentit per a mi, com que els efectes de les influències eren molt baixos segons les nostres investigacions. A "The Sequel" he introduït un model anomenat "alineació intencional", que ajuda a explicar per què són baixos i com podem fer-los molt grans.

El missatge és que quan parlo de recerca en aquest llibre parlo de probabilitats. Hi ha la probabilitat que aconseguïssis un alt impacte, però depèn de la fidelitat de la teva implementació. Si apliques l'ensenyament recíproc, que és de molt alt impacte, i l'implementes malament, no aconseguiràs aquest alt impacte. Mai no vaig prestar prou atenció a les formes de pensar dels estudiants, a tota la noció de col·lectiu. És estrany, i ho admito, que tingués un llibre anomenat "Aprentatge Visible" i no hi hagués cap capítol sobre l'aprenentatge. Així que he abordat tot això a "The Sequel". A la segona part he dedicat molt més temps a la història subjacent de les dades. El primer llibre tractava més de les dades que condueixen a una història. Ara parlo de la història i de les dades. També vull comentar que a "The Sequel" assenyalo àrees que succeiran en els pròxims cinc anys. Per exemple, estic

Hi ha la probabilitat que aconseguïssis un alt impacte, però depèn de la fidelitat de la teva implementació

sorprès que, en arribar a casa cada nit, tots els professors que conec preparin les classes de l'endemà.

Pràcticament no hi ha investigacions sobre això. Així que faig una crida als meus col·legues del món acadèmic perquè establim un debat enriquidor i engeguem un programa de recerca que ajudi els professors a comprendre, no només com es dissenyen les lliçons, sinó també l'impacte de les lliçons que dissenyen. Com ho podem fer? Hem revisat gairebé 5200 metanàlisis sobre tecnologia des de 1976 amb efectes molt petits. Però des de fa cinc o deu anys, l'ús dels mitjans de comunicació social, part de la tecnologia, està tenint un efecte molt positiu. Sé que té alguns desavantatges, però com amb la majoria de les innovacions hem passat això per alt. Així que això m'entusiasma. També crec que tenim una base de recerca molt limitada a l'educació sobre com ampliar l'èxit. I al llibre que hem acabat d'escriure amb Arron Hamilton i Dylan Williams parlem sobre com aconseguim que les escoles deixin de fer coses que no són eficients, que no són eficaces. Oh, Déu meu, això és difícil.

Per acabar, fa cinc anys vam publicar totes les dades en un lloc web gratuït anomenat [MetaX](#). Així que si vols conèixer totes les dades, vols conèixer totes les referències, les fonts de totes les metanàlisis, hi és tot. Una de les raons per la qual ho vaig fer és que volia desafiar els meus col·legues: "Mira, no has de passar quaranta anys recollint les dades. Us les donaré gratis. El que vull és que proposeu explicacions alternatives. Si en proposeu una que s'ajusti a les proves millor que la meua, seré el primer a donar-los suport".

L'última notícia és que estem molt a prop d'un gran avenç al món

de la investigació: la codificació instantània de l'observació a classe. Encara que té alguns problemes i desavantatges, serà emocionant combinar el que faig amb la vida realment rica i atrafegada d'una aula. Així que tenim molt a fer. En tot cas, vull que se'm conegui com la persona que va canviar les preguntes de "què funciona" a "què funciona millor", per parlar de la naturalesa de l'ensenyament i del seu impacte. Per centrar-se en "com els estudiants estan rebent" més que en "com els professors estan oferint feedback". Crec que aquesta és la part més emocionant de ser investigador.

22
23

diàlegs

PANORÀMICA